

SECTIO III.

Utrum B. Virgo habuerit gratias ad operationem pertinentes.

1. Duæ sunt hujusmodi gratiæ, scilicet, gratia miraculorum, et gratia sanitarum, quæ ad unam revocari possunt; quia sanitatis restitutio, prout per hujusmodi gratiam fit, præter naturam et extraordinariam legem est, et ideo inter miracula computari potest. De gratia ergo miraculorum generatim dicta, ut has duas gratias comprehendit, D. Thom., q. 27, art. 5, ad 3, negat B. Virginem in vita mortali habuisse usum hujus gratiæ, quod est dicere non habuisse illam, quia hæc etiam gratia in usu consistit. Fundamentum est, quia tunc temporis confirmanda erat doctrina Christi miraculis, et ideo soli Christo, et discipulis ejus, qui erant bajuli doctrinæ Christi, conveniebat miracula facere. Et hanc sententiam sequens Cajetan. ibi, addit aliud fundamentum, quia solida Theologia fundatur in sacra Scriptura; ex sacra autem Scriptura non habemus, B. Virginem, dum vixit in vita mortali, fecisse miracula.

2. Contrariam vero sententiam docent Albertus, in Mariali, et D. Antoninus supra, § 5 et 6; et Rupertus, lib. 3 in Cantica, dum in universum docet B. Virginem habuisse omnes gratias gratis datas, et eodem modo citari potest pro hac sententia Athanas., dicto serm. de Sanctissima Deipara. Et hæc sententia simpliciter videtur vera; ut tamen eam explicemus, oportet et varia tempora, et varia miraculorum genera, seu varios modos illa operandi distinguere.

3. Primo igitur de tempore, seu ætate Virginis, antequam filium conciperet, nec constat, nec aliqua verisimili ratione affirmare possumus, eam aliqua miracula edidisse, nec videtur illud tempus fuisse adeo opportunum ad hujusmodi gratiam exercendam. Quia neque ad doctrinam confirmandam erant necessaria, nec merita et sanctitatem Virginis oportebat tunc per miracula manifestari.

4. Secundo, de tempore a conceptione Christi Domini usque ad ejus ascensionem, etiam est verisimile nulla per se edidisse miracula, præsertim publica. Et hoc fortasse præcipue intendit D. Thomas, probabiliterque suadet ejus ratio, et exemplum quo utitur de Joanne Baptista, qui propter hanc causam signum fecit nullum, ut dicitur Joann. 10. Dico autem per se, quia per filium dici potest

Virgo interdum operata esse miracula fide ac impetratione sua. Hic enim est unus modus concurrenti ad miracula, scilicet, impetrandum, et hac ratione operatio virtutum fidei attribui solet. Quia talis oratio requirit peculiarem fidei perfectionem, et singularem Spiritus Sancti motionem ad petendum miraculum tanta fide et fiducia, ut infallibiliter obtineatur, juxta illud: *Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic: Transi hinc illuc, et transibit*, Matthæi 17. Et hoc modo dicere possumus B. Virginem habuisse fidem miraculorum, et per illam operatam esse, obtinendo a filio miraculorum operationem. Cujus signum habemus in miraculo nuptiarum, quod fide sua mater a filio obtinuit, suamque fidem ostendit (ut Sancti notant), tum in eo quod primum miraculum publicum a filio postulavit; tum etiam in eo quod Christi responsione conturbata non fuerit, quamvis exteriori specie videri posset passa fuisse repulsam. Quin potius confidenter dixit ministris: *Quidquid dixerit vobis, facite*. Dixi præterea, præsertim publica, quia de secretis miraculis incertum est an aliqua fecerit, præsertim tempore infantie Salvatoris, vel in Ægypto, vel aliis temporibus, si fortasse aliqua opportunitas vel necessitas occurrerit.

5. *Gratiam miraculorum et sanitarum quo tempore Virgo exercuit.*—Tertio, de tempore post Christi ascensionem, verisimile est B. Virginem multa miracula perpetrasse, vel præbuisse multis sanitatem. Quia, licet ad eam non pertineret publice concionari, vel persuadere fidem, tamen ad magnum Ecclesiæ bonum et profectum pertinebat, quod agnosceretur et coleretur ut Dei mater. Quod totum in Christi Domini manifestationem redundabat, et fidem in ipsum confirmabat; ergo non fuit præter statutum et conditionem Virginis, ut eo tempore miracula faceret, et insignia beneficia hominibus conferret, quibus eorum fides et devotio augetur. Quamobrem Damascenus, ser. 1 de Nativ. Virginis, eam vocat *miraculorum abyssum*. Et Andreas Creten., ser. de Assump., eam vocat *miraculorum effectricem, potestatem habentem, quæ nequeat labefactari*. Et confirmatur, nam (ut ibidem refert hic auctor, et Damas., ser. 1 de Assumpt.; et Simeon Metaph., de Vita et dormit. Deiparæ) corpus B. Virginis, statim post obitum ejus, multa miracula operatum est, et sepulcrum ejus, solum quia corpus illud aliquo tempore habuit, effectione mira-

culorum illustre fuit. Quid ergo mirum quod etiam, dum vitam ageret, similia opera interdum effecerit? Nec ratio D. Thomæ contra hoc concludit: quia etiam B. Virgo fuit illo tempore suo modo magistra fidei, et miracula ejus in gloriam filii et fidei confirmationem cedebant. Ratio vero Cajetani inefficax valde est; ab auctoritate enim negativa Scripturæ nullum argumentum in Theologia sumitur, ut constat ex iis quæ de aliis mysteriis supra tractata sunt, et quæ generatim de traditionibus Ecclesiæ contra hæreticos Theologi docent.

DISPUTATIO XXI,

In quatuor sectiones distributa.

DE GLORIOSA MORTE ET ASSUMPTIONE B. VIRGINIS.

Disputavimus hactenus de donis gratiæ et scientiæ quæ B. Virgo in statu viæ consecuta est, simulque (quantum scholastica ratio patitur) mysteria vitæ ejus percurremus; reliquum est ut de felici statu gloriæ ejus disseramus. Quoniam vero mors terminus est vitæ, ac transitus ad beatitudinem, prius de morte ejus, postea de resurrectione, assumptione, ac denique de eximiâ ejus gloria et beatitudine dicemus.

SECTIO I.

Utrum B. Virgo corporalem mortem passa fuerit.

1. Epiphanius, hæc. 78, hanc quæstionem attingens, insolutam relinquere visus est: *Querant, inquit, vestigia Scripturarum, et invenerint utique neque mortem Mariæ, neque an mortua sit, aut non sepulta*. Et inferius: *Ego enim non audeo dicere, sed silentium mihi impero; fortassis enim alicubi etiam vestigia invenerimus sanctæ illius, ac beatæ, sic nec invenire datur mortem ipsius*. Et paulo post: *Non autem omnino definit hoc, et non dico quod immortalis mansit, sed neque affirmo an mortua sit*. Fundamentum ejus est supra tactum, quod iterum repetit, dicens: *Excessit enim Scriptura mentem humanam, et in suspensio reliquit propter vas pretiosum ac excellentissimum*. Cui fundamento addi potest, quod nec ex historiis humanis aliquid certi habemus de morte ejus. Libellus enim, qui de transitu Virginis inscribitur, et a Trithemio Melitoni Sardicensi tribuitur, et apocryphus est, teste Gelasio Papa, in c. Sancta Romana, dist. 15; et

falso Melitoni imponitur, ut ex Hieronymo, de Scriptoribus ecclesiasticis, colligi potest. Refert enim Melitonis scripta, hujus non meminit. Et ex Beda, in retract. Actorum, c. 8, ubi et opus ipsum refutat, quod multa historiae Lucæ de Actis Apostolorum repugnantia contineat, et non dicit esse Melitonis, sed illi imponi. Præterea alius liber, qui de eodem transitu, seu Assumptione Virginis, inter opera Hieronymi refertur, omnium sententia non est Hieronymi, quia in eo fit mentio hæresum Nestorii et Eutychetis, quæ post Hieronymum exortæ sunt. Quæ conjectura eodem modo probat non esse Sophronii, ut aliqui existimant, quia Sophronius æqualis est Hieronymo, ut ex libro ejusdem Hieronymi de Scriptoribus ecclesiasticis constat. Nihil ergo est scriptum unde aliquid certi de Virginis obitu definiri possit.

2. *Virginis mors.*—Nihilominus sine ulla dubitatione dicendum est, B. Virginem mortem obiisse. Ita sentit hoc tempore universa Ecclesia, et ad id confirmandum sufficit generalis regula Scripturarum. Nam omnes filii Adæ corporali morti obnoxii sunt, a qua regula neque auctoritas ulla, neque ratio suadet excipiendam esse Virginem. Quin potius, gravissimi et antiquissimi Patres eam mortuam esse testantur, ut constat ex Damasceno; Epiphanio, presbytero Constantinopolitano; Andrea Cretensi, ser. de Dormitione Deiparæ; et Juvenali Hierosolymitano, apud Nicephorum, lib. 5 Hist., c. 4; et Simeone Metaphraste, de Vita et dormitione Deiparæ, die 15 Augusti; qui omnes referunt Dionysium Areopagitam, loco statim citando, et ex aliis recentioribus, quos statim commemorabo. Ratio etiam hoc suadet, quia imprimis decuit B. Virginem esse similem Christo; cum ergo Christus mortem susceperit, non oportuit B. Virginem ab hac lege excipi. Deinde ut per mortem Virginis constaret evidentiùs, et indignis Christi morte, qua fuit redempta, et habuisse carnem passibilem, a qua Christus similem sumpsit, et ita excluderetur error eorum qui finxerunt B. Virginem fuisse cujusdam cœlestis seu angelicæ naturæ, ut Epiph. supra refert, et D. Thomas, in 3, dist. 4, q. 2, a. 1. Tandem quia mors nullam imperfectionem includit, quæ Virginem non deceat; quin potius est pœna quæ propter Deum suscepta magnum gratiæ augmentum promereri potest; propter quod *mors Sanctorum pretiosa in conspectu Domini esse dicitur*; ergo nulla est causa ob quam a morte

corporis fuerit præservata. Neque Epiphanius hanc veritatem negat citato loco; sed solum asserit in Scriptura nihil de illius morte referri.

3. *Dubium primum.* — Sed quæret aliquis primo, quæ fuerit causa vel occasio mortis Deiparæ, an, scilicet, morbo aliquo seu ægritudine usque ad mortem laboravit, vel absque aliqua naturali causa, sola Dei voluntate et arbitrio defuncta sit, sicut mortuus videtur Moyses, cui dixit Deus: *Ascende in montem, et morere ibi*, Deuter. 32. Unde c. 34 subditur: *Mortuusque est ibi Moyses servus Domini in terra Moab, jubente Domino*; et sicut mortuus videtur Joannes Evangelista, si vera est historia quam Nicephorus refert, lib. 2, c. 42, qui propter hanc fortasse causam dixerat, lib. 1, c. 33, Joannem mortuum fuisse eo modo quo Dei genitrix. Ex quibus exemplis hæc pars posterior verisimilis fieri videtur, quia hic mortis modus videtur excellentior, et innocentiae ac puritati Virginis quodammodo debitus. Item, quia mortua creditur sine ullo dolore (ut Damascenus sentit orat. 2 de Dormit. Virginis). Tum, quia sine libidine concepit, omnique inordinata concupiscentia semper caruit. Tum etiam, quia in morte filii majores dolores, quam in morte sentiantur, degustavit.

4. *B. Virgo vi amoris mortua.* — Adderetamen possumus, quamvis B. Virgo mortua non fuerit vi alicujus morbi corporalis, vi tamen amoris, et ardentissimi desiderii, et intentissimæ contemplationis obisse. Fieri enim potest ut mens tanta efficacia et intensione in his actibus occupetur, ut veluti destituat corpus, ita ut paulatim ejus dispositiones remittantur, ac deficient, ac tandem ob earum defectum non possit anima in corpore conservari.

5. Non defuerunt tamen qui dicerent, eam fuisse martyrio coronatam, ut videre licet apud Isidorum, lib. de Vita et morte Sanctorum, c. 68; et apud Ambrosium, et Bedam, Lucæ 2; sed (ut idem auctores dicunt) hoc nullo probabili fundamento nititur, quia nulla historia, nulla traditio, nullaque probabilis auctoritas hoc confirmat. Verba autem illa Simeonis: *Tuam ipsius animam pertransibit gladius*, ex quibus falsa suspicio orta videtur, non esse de corporali ejus morte intelligenda, in superioribus ostensum est.

6. *Dubium secundum.* — *Responsio.* — Quæres secundo, quo ætatis anno mortua fuerit. Respondetur rem esse incertam. Ex his enim

quæ in superioribus dicta sunt de Christi conceptione, et in sequentibus de morte ejus dicemus, constat B. Virginem egisse annum quadragesimum nonum quando Christus Dominus mortuus est. Quia quando illum peperit, jam decimum quintum annum expleverat; et Christus 3½ anno ætatis inchoato mortuus est; expleverat ergo tunc temporis B. Virgo 48 ætatis annos, et agebat 49. Post Christi autem mortem, quidam dixerunt vixisse tantum annum integrum, et aliquot menses. Quæ tamen sententia inter omnes improbabilissima est, et solum in quadam incerta et apocrypha revelatione fundata.

7. Alii ergo existimarunt vixisse Virginem usque ad secundum annum imperii Claudii, qui fuit undecimus a Christi morte, quo primum Petrus profectus fuit Romam, teste Eusebio in Chronicis; et Hieronymo, de Scripturis Ecclesiasticis. Unde fit conjectura, Petrum permansisse in Judæa, quando Deipara vixit; statim vero post mortem ejus discessisse, ut Romam pergeret. Quocirca juxta hanc sententiam, B. Virgo obiit anno ætatis quinquagesimo nono, vel jam expleto, vel prope. Quæ fuit sententia Evodii apud Nicephorum, lib. 2 Histor., c. 3, quam ipse videtur sequi, tam ibi, quam c. 21, ubi dicit, B. Virginem obisse cum annum ageret sexagesimum. Unde sentit, quod Evodius dixit, intelligendum esse de annis quinquaginta novem expletis; non tamen sibi constat Nicephorus, dum dicit B. Virginem mortuam esse quinto anno imperii Claudii, qui est decimus quartus a morte Christi, ut aperte constat ex dictis, et ex Chronico Eusebii. In eandem sententiam de quinquaginta novem annis refertur Hippolytus Thebanus ab Epiphano, presbytero Constantinopolitano, in ser. de Deipara, ut refert Turrianus, lib. 3 pro Epistolis Pontificiis, cap. 26. Quamquam (ut Cæsar refert in Annalibus, anno quadragesimo octavo) ille auctor potius asseruit B. Virginem tantum quinquaginta septem annos vixisse; et ibidem refert alios asseruisse, quinquagesimo octavo ætatis anno diem humanæ vitæ clausisse. Quæ fortasse varietas ex eo orta est, quod circa annum conceptionis, vel mortis Christi, aliter quam nos supponimus, opinabantur. Ab hac sententia parum discrepat Driedo, lib. 3 de Dogmatibus S. Scripturæ, tract. 3, c. 4, ubi dicit, B. Mariam obdormisse anno duodecimo post Christi mortem, secundum Chronologiam Eusebii. Sed apud Eusebium hoc ego non reperio; quin potius, in

Chronico ejus assumptio B. Virginis annotatur in anno sexto imperii Claudii, qui est decimus quintus a morte Christi, ut dixi, quam illa adnotatio videatur potius ab aliquo addita, quam ab Eusebio scripta. Sic enim habet: *Maria Virgo, Jesu Christi mater, ad filium in cælum assumitur, ut quidam fuisse sibi revelatum scribunt.* Nunquam enim Eusebius hujusmodi incertis revelationibus uti solet, neque ante ipsum aliquid de hujusmodi revelatione scriptum invenimus.

8. Hinc autem orta est aliorum opinio dicentium, B. Virginem obisse annum agentem sexagesimum tertium, quam esse vulgi opinionem dicit Turrianus supra. Cæsar autem Baronius scribit opinionem hanc fundari in traditione quadam, eamque distinguit ab opinione quæ colligitur ex dicto loco Eusebii. Sed si juxta principia posita fiat computatio, nulla est diversitas.

9. *Responsio.* — *Quo ætatis suæ anno Virgo sit mortua.* — Ultima vero sententia, quæ in re ambigua verisimilior videtur, est, B. Virginem mortuam fuisse anno ætatis septuagesimo secundo. Ita sentit dictus Epiphanius presbyter, et Cedrenus, in Compendio historiæ, et insinuat Andreas Cretensis, ser. de Dormitione Deiparæ, dum inquit pervenisse Virginem *ad summam ætatem.* Et hanc sententiam confirmat eleganter Cæsar, ex testimonio Dionysii, c. 3 de Divinis nominibus, ubi sic inquit: *Nam et apud ipsos divino spiritu plenos Pontifices nostros, cum et nos (ut nosti) et plerique ex sanctis fratribus nostris ad contuitum corpus illud, quod auctorem vitæ, Deumque ceperat, convenissemus, aderat autem et frater Domini Jacobus, et Petrus supremum decus, et antiquissimum Theologorum columen, ubi post contuitum placuit, ut infinite potentem divine infinitatis bonitatem Pontifices laudarent omnes, quisque pro captu suo.* Quæ verba de sancto corpore B. Virginis, et non de sepulchro Christi, aut de domo Joannis, in qua Christus coenaverat, esse intelligenda, et ipsa verba per se sumpta satis suadent, et est communis sententia Sanctorum, qui ex hoc loco colligunt, divina providentia factum esse, ut omnes Apostoli, qui tunc temporis vivebant, et præcipui ex eorum discipulis ac Pontificibus Ecclesiæ ad transitum ac funus B. Virginis convenirent. Ita Maxim., D. Thomas et Albert. Magnus, illum locum exponentes. Damasc., et And. Cretensis, orationibus de Dormit. et Assumpt. Virginis; Epiphanius presbyter, et Simeon Metaphrastes, scribentes de vita et edu-

catione Deiparæ; Nicephorus, et Juvenalis Hierosol., apud eundem, l. 2 Hist., c. 21, 22 et 23, ubi hanc historiam de transitu et glorioso funere virginei corporis late describit. Et inter alia affirmat etiam Christum Dominum magna Angelorum multitudine comitatum dormitioni ejus interfuisse. Quod etiam affirmarunt Damasc., And. Cret., et alii. Indicant etiam Athan., de Sanctissima Deipara; et Bernard., ser. 4 de Assumptione. Igitur (ut quod intendimus concludamus) scribit Dionysius, citato loco, transitum Virginis, et Apostolorum conventum illius causa coactum; at vero Dionysius (ut ex historia Actuum Apostolicorum colligitur) non venit ad fidem, usque ad decimum octavum annum a nece Christi, qui fuit quinquagesimus secundus a nativitate ejus, quia non antea Paulus pervenit Athenas; ergo, ut posset adesse morti Virginis, necesse est ut B. Virgo ultra sexaginta sex annos vixerit, et ita evertuntur omnes superiores sententiæ. Verisimile autem est a conversione Dionysii usque ad adventum ejus in Jerusalem, aliquot annos fluxisse, præsertim si (ut Turrianus et Baronius citatis locis indicant) conventus ille Apostolicus absque miraculo, suavi dispositione divinæ providentiæ factus fuit. Quia et Petrus eo tempore Roma Jerosolymam rediisse creditur, et Paulus etiam circa illa tempora Jerosolymam reversus fuit post conversionem Dionysii, et alia ab eo gesta, quæ in Actibus Apostolorum narrantur, a c. 18 ad 21: est ergo in re incerta verisimilis hæc conjectura.

SECTIO II.

Utrum B. Virgo paulo post mortem gloriosa surrexerit, et in cælum assumpta fuerit.

1. *Sepulchrum Virginis multis miraculis clarum.* — De statu quem corpus et anima B. Virginis post mortem ejus habuerunt, antequam iterum conjungerentur, nihil fere dicendum occurrit. Nam de corpore ejus constat ex omnibus historiis supra citatis, statim post mortem fuisse in sepulchro repositum, quod Damasc., And. Cret., et Simeon Metaphrast., magnis miraculis fuisse a Deo illustratum referunt. Unde admiratione dignum videri potest, Hieronymum, Eusebium, Sozomenum, et Theodoretum, numerantes celebriora sepulchra aut loca sancta Hierosolymitana, sepulchri hujus non meminisse. Beda tamen, lib. de Locis sanctis, cap. 6, hujus

sepulchri mentionem facit, et in illius loco Ecclesiam exstructam esse dicit. Unde verisimile est quod dicit Burchard., in *Descript. terræ Sanctæ*, 1 p., c. 7, § 47, post cladem Hierosolymitanam sepulchrum hoc multo tempore latuisse, posteaque fuisse repertum. Nam nunc etiam, qui sacra Jerosolymorum loca invisunt, hunc locum sepulchri Virginis cernere se dicunt. Et in lib. de Assumptione Virginis (qui nomine Hieronymi circumferitur), dicitur monstrari sepulchrum ejus in valle Josaphat, in monte Sion et Oliveti; additque Beda prope illud conspici sepulchrum sancti Joseph. In illo ergo sepulchro repositum fuit corpus B. Virginis, et integrum atque prorsus incorruptum usque ad gloriosam ejus resurrectionem perduravit, ut omnes citati Patres docent, et per se manifestum est, considerata dignitate, puritate ac innocentia Virginis Beatissimæ; et ex dicendis hoc amplius constabit.

2. *Anima Virginis a corpore separata statim vidit Deum.* — De anima autem Virginis a corpore separata, certum est statim vidisse Deum, atque in cœlum fuisse sublatam. Hoc constat ex certissimis principiis fidei. Est enim mors terminus viæ hominibus a Deo præscriptæ ad præmium promerendum, quod animæ perfecte purgatæ et mundæ, statim ac discedunt e corporibus, consequuntur, postquam Christus Dominus per mortem suam pro toto humano genere satisfecit; sed anima B. Virginis absque ulla macula aut debito pœnæ, et perpetuo vixit, et a corpore discessit; ergo statim beata fuit, et ad locum beatorum evecta.

3. *In transitu a via ad patriam Virgo amore Dei non interrupit.* — Unde obiter conjectare licet, in transitu a via ad patriam non interrupisse aut intermisisse B. Virginem divinæ charitatis et amoris actum, sed vel eundem quem usque ad mortem in terra vivens libere exercuit, in termino viæ majori quadam perfectione et necessitate continuasse (si tamen verum est, ut fortasse est, actum divini amoris in via et in patria esse posse ejusdem rationis); vel certe si quis sentiat esse diversos, saltem sequitur B. Virginem ab actu amoris viæ immediate transisse ad actum amoris patriæ absque intermissione. Verisimile enim est animam B. Virginis, eo præsertim tempore quo morti appropinquabat, nunquam ab actu divini amoris cessasse, quia neque corporis dolore, neque sensuum perturbatione impediatur. Quin potius,

quia ex divina revelatione horam et momentum sui discessus præsciebat (ut Patres omnes superius allegati docent), quo ad exoptatum illum terminum magis ac magis accedebat, eo vehementius divina charitate et amore flagrabat, atque sic disposita usque ad instans mortis, quod dicitur *primum non esse hominis*, pervenit, in quo et videre Deum, et illum beatifica charitate diligere incepit; nulla ergo facta fuit interruptio. Ad quantam vero perfectionem anima Virginis tunc assumpta fuerit, dicemus sect. 4.

4. *Paulo post mortem Virgo in corpore gloriosa resurrexit.* — Addendum est ultimo, B. Virginem paulo post mortem ad gloriam et immortalem vitam corporis et animæ resurrexisse, atque in cœlum gloriosam ascendisse. Ita sentit universa Ecclesia; et hic ejus consensus ex antiquorum Patrum traditione manavit, ut constat ex Athanasio, in serm. de Sanctissima Deipara. Quod tamen opus plerique viri eruditi dubitant an sit, Athanasii, quia videtur post tempora concilii Ephesini editum, cum in eo refellatur error Nestorii, et Cyrillus ac alii Patres Concilii Ephesini nunquam illius operis meminerint, cum tamen auctoritate Athanasii sæpius utantur. Alii tamen probabile existimant esse Athanasii, quia sub ejus nomine est ab Ecclesia receptum ante multos annos, et nullus dubitat auctorem illius fuisse virum aliquem valde illustrem in Ecclesia, pietate, doctrina et antiquitate præstantem. Et idem iudicium est de libris de Assumptione, qui sub nomine Augustini, Hieronymi, vel Sophronii referuntur, ex quibus hæc veritas confirmari potest. Præterea, ex Damasceno, et Andrea Cretensi, orationibus de Dormitione Deiparæ. Item ex Juvenali Jerosol., apud Nicephorum, l. 2 Hist., c. 23, ubi refert non sine divino consilio factum esse, ut funeri Virginis Apostolus Thomas defuerit, cumque paulo post Jerosolymam venisset, sacrum tumultum, ubi corpus Virginis positum fuerat, reseratum fuisse, ut a S. Apostolo et videri posset et adorari, non tamen fuisse repertum, sed sola sepulchralia linteamina, apte loco commodo composita: *Quæ et ipse* (inquit Nicephorus), *et qui cum eo aderant, cum veneratione eosculati, incredibilique voluptate, odorisque suavitate repleti, sepulchrum quidem ad pristinum conformant modum, miraculum autem ipsum, quasi per manus posteris traditum, ad nos quoque transmiserunt.*

5. *Festum Assumptionis Mariæ quare sit*

antiquum. — Unde omnes posteriores Sancti et Doctores traditionem hanc amplexi sunt, Bernardus, et Laurentius Justinianus, in sermonibus de Assumptione; Anselmus, de Excellentia Virginis, cap. 6; Rupertus, lib. 6 in Cantica, tractans illa verba: *Quæ est ista quæ progreditur, tanquam aurora consurgens?* Richard. Victorinus, in Cant., cap. 42; Hugo item Victorinus, l. 3 Eruditionis Theolog., c. 125, ubi inter B. Virginis privilegia ponit, *quod sine dolore mortis obiit, quodque cum corpore in cælo vivit, et ad dexteram filii singulariter sedet, Psalmista testante: Astitit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.* Item D. Thomas supra, q. 27, art. 1, et Opusc. 8; Bonavent., in Speculo Mariæ, c. 2; Antoninus, 1 part. Histor., tit. 6, c. 3; Gerson, Alph. 14; et consentiunt Scholastici, in 3, dist. 3. Et confirmatur ex celebritate festi Assumptionis B. Virginis, quod valde antiquum est in Ecclesia. Nam, licet Niceph., lib. 17, cap. 28, dicat tempore Maurilii imperatoris institutum fuisse, tamen ex Athanasio, Andrea Cretensi, Sophronio, et aliis, constat fuisse antiquius. Dicit etiam Nicephorus tunc fuisse institutum festum dormitionis Virginis. Unde Usuardus et Ado, in suis Martyrologiis, dicunt Ecclesiam celebrare dormitionem Virginis. Nam *ubi ejus sanctissimum corpus collocatum sit, plus, inquit, elegit sobrietas Ecclesiæ, cum pietate nescire, quam quid frivolum et apocryphum inde tenendo docere.* Sed hoc aperte pugnat cum communi sensu Ecclesiæ, ut constat ex omnium fidelium, tam simplicium quam sapientum mente et sermone, et ex inscriptione Romani Martyrologii, ac Missalis, ex officio illius diei in introitu Missæ, et aliis antiphonis et versiculis, in quibus sæpe repetit B. Virginem assumptam fuisse in cœlum. Neque est verisimile intelligere de assumptione solius animæ, tum quia assumptio localis proprie et in rigore refertur ad corpus; tum quia etiam animæ aliorum Sanctorum deferuntur in cœlum, et tamen Ecclesia nullius assumptionem confitetur aut celebrat, sed solum transitum, migrationem, aut natalem diem.

6. Rationes seu congruentiæ ad hanc veritatem persuadendam accurate indicantur a citatis Patribus, præsertim Augustino et Damasceno, et obiter attinguntur nonnullæ Scripturæ, quæ ad hoc mysterium pie accommodantur. Summa earum est: prima, quia cum corpus Christi ex corpore Virginis sumptum sit, dici possunt quodammodo esse una caro.

Quare, sicut Adam dixit: *Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea*, ita e contrario Christus dicere potest: *Hæc nunc caro, de qua est caro mea*; sicut ergo decuit carnem Christi omni ex parte esse beatam et incorruptam, ita etiam et carnem matris, ejus gloria in illius honorem redundat. Unde hic merito accommodatur illud Psal. 131: *Surge in requiem tuam, tu, et arca sanctificationis tuæ.* Hæc enim arca videtur esse illa de qua Ecclesia canit: *Ventris sub arca clausus est.* Unde a Patribus Græcis frequenter appellatur Virgo, *arca sacrosancta.* Ad quam merito accommodari possunt verba illa Apoc. 11: *Apertum est templum Dei in cælo, et visa est arca testamenti ejus in templo ejus.* Sicut Bonavent. supra, c. 9, accommodat etiam illud 3 Reg. 8: *Intulerunt sacerdotes arcam fœderis Domini in locum suum.*

7. Secunda, quia Christus, Joannis 12, promisit: *Ubi ego sum, illic et minister meus erit*; B. autem Virgo singulariter ministravit Christo, quia ex proprio sanguine proprium illi corpus præbuit ac ministravit, et proprio lacte illum aluit; ergo singulariter etiam in illa completa est hæc Christi promissio; ergo ubi ipse est, jam ipsa cum eo regnat corpore, et anima gloriosa. Tertia, quia incredibile est (ut Augustinus inquit), corpus illud, ex quo Deus indutus est carne, et in quo primum ab homine Deus visus est, corruptum et in cinerem redactum esse. Unde Augustinus: *Corpus Virginis escam vermibus traditum, quia sentire non valeo, dicere perhorresco.* Rursus si corpus Virginis integrum et incorruptum in terra persisteret, incredibile est permissurum fuisse Deum, ut tanto tempore Ecclesiam lateret, et absque honore et veneratione in occulto aliquo et invisio loco jaceret. Variis enim exemplis constat, cum corpora aliquorum Sanctorum in obscuris ac minus decentibus locis laterent, divina providentia factum esse, ut Ecclesiæ revelarentur, atque honorifice conderentur; quid ergo facturum fuisse credendum est cum corpore B. Virginis, si adhuc in terris permaneret? Quarta, corpus Virginis fuit quodammodo initium humanæ salutis, quia ex illius sanguine corpus sanguisque Christi sumptus est, quod fuit nostræ salutis pretium; ergo rationi consentaneum est, ut idem Virginis corpus singulari modo redemptionem participaverit, atque adeo ut gloriam et immortalitatem statim fuerit consecutum.

8. Quinta, quia hunc honorem quodammodo debebat filius matri, et sponsus sponsæ;